

Sygn. akt III Ca 452/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący:	SSO Mieczysław H. Kamiński SSO Ewa Adamecyk SSO Agnieszka Skrzekut (sprawozdawca)
Protokolant:	insp. Jadwiga Sarota

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2014r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa S. B.

przeciwko Gminie D.

o wydanie nieruchomości

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Limanowej

z dnia 9 maja 2014 r., sygn. akt I C 114/09

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt III Ca 452/14

UZASADNIENIE

Powód S. B. pozwem z dnia 22 czerwca 2009 r. skierowanym przeciwko Gminie D. domagał się wydania przez pozwaną na jego rzecz gruntu o powierzchni około 1 ara stanowiącego część dz. ewid. nr (...) (dawniej (...) położonej w W., objętej księgą wieczystą KW Nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Limanowej. Jednocześnie zażądał nakazania pozwanej Gminie D. rozbiórki znajdującego się na w/w części nieruchomości zbiornika wodnego.

Wyrokiem z dnia 9 maja 2014 r. Sąd Rejonowy w Limanowej powództwo to częściowo uwzględnił i nakazał pozwanej Gminie usunięcie fragmentu betonowych i kamiennych umocnień ujęcia wody pitnej znajdujących się na dz. ewid. (...) położonej w W., powstałej z pgr. lkat. (...) (...) i (...) obj. KW (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Limanowej

Wydział VI Zamiejskowy Ksiąg Wieczystych w Mszanie Dolnej, a usytuowanych za granicą wyznaczoną punktami 1,2,3, 4 na mapie w opinii sporządzonej przez geodetę J. Ż. w dniu 20 lipca 2011r., przyjętej do Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjno - Kartograficznej w L. w dniu 1 sierpnia 2011 r. za nr (...) - (...) (k. 62-66 akt sprawy I Ns 738/10 Sądu Rejonowego w Limanowej) i wydanie zajętego pod te fragmenty umocnień gruntu powodowi (pkt I). W pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt II). Wyrokowi w pkt I nadał rygor natychmiastowej wykonalności (pkt III). Nadto zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 358, 50 zł tytułem kosztów procesu (pkt IV).

Sąd Rejonowy ustalił, że powód S. B. jest właścicielem nieruchomości położonej w W. Gmina D., składającej się z parcel (...) , (...) , (...) , (...) (...) objętych księgą wieczystą KW nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Limanowej VI Wydział Zamiejskowy w Mszanie Dolnej. Przedmiotową nieruchomość powód nabył na podstawie umowy sprzedaży z dnia 7 grudnia 1983 r. (Rep. A. (...)) od C. P. i S. P.. Grunty te stanowiły wcześniej przedmiot uwłaszczeń i objęte były Aktami Własności Ziemi Nr (...) i (...) wydanymi na osobę C. P. S. i A.. Parcelom katastralnym (...) , (...) , (...) objętym KW (...) odpowiada dz. ewid. (...).

Na sąsiedniej nieruchomości (dz. ewid. (...) objęta AWZ (...)) Gmina D. w 2006 r. zrealizowała inwestycję polegającą między innymi na wzniesieniu obiektu stanowiącego ujęcie wody w sąsiedztwie przepływającego między nieruchomościami potoku „od H.”. Wykonanie inwestycji Gmina powierzyła firmie (...) z siedzibą w G.. Teren pod budowę ujęcia jako część dz. ewid. (...) wydierzawiony został przez Gminę na podstawie umowy dzierżawy z dnia 17 lipca 2006 r. zawartej z L. J., Z. M., Z. S. i M. O. – jako współwłaścicielami nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów jako dz. ewid. (...), na podstawie Aktu Własności Ziemi nr (...) wydanego przez Naczelnika Gminy D.. Część wykonanej na zlecenie pozwanej budowli w postaci dwóch betonowych murków i kamieni stanowiących fragment betonowych i kamiennych umocnień ujęcia wody, znalazła się na dz. ewid. (...) należącej do powoda. Część ta została zaznaczona na mapie w opinii sporządzonej przez geodetę J. Ż. w dniu 20 lipca 2010 r. do sprawy o rozgraniczenie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Limanowej do sygn. akt I Ns 738/10, przyjętej do Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjno - Kartograficznej w L. w dniu 1 sierpnia 2011 r. za numerem (...) - (...). Zgodnie z mapą, część ta obejmuje fragmenty umocnień usytuowanych za granicą wyznaczoną przez geodetę punktami 1, 2, 3, 4.

Przed Sądem Rejonowym w Limanowej toczyło się do sygn. akt I Ns 738/10 postępowanie o rozgraniczenie dz. ewid. (...) położonej w W. własności powoda S. B. z dz. ewid. (...) położoną w S. na odcinku określonym punktami granicznymi 1, 2, 3, 4, tj. w miejscu wybudowania spornego ujęcia wody. Działka ewid. (...) stanowi las o pow. 7,14 ha. Działka ewid. (...) stanowi las o pow. 24,04 ha. Działka ewid. (...) objęta została Aktem Własności Ziemi Nr (...) wydanym przez Naczelnika Gminy w D. dnia 31.03.1980 roku. Akt ten nie jest jednak ostateczny, ponieważ odebrało go dwóch z czterech współwłaścicieli. W dniu 4 maja 2011 r. w postępowaniu tym przeprowadzono dowód z oględzin przedmiotu sporu z udziałem geodety. W protokole z tej czynności stwierdzono, że cała ogrodzona część ujęcia znajduje się poza linią łącząca punkty 1 i 4, tj. od strony działki uczestników. Po stronie działki wnioskodawcy S. B. znajdowały się jedynie fragmenty betonowych murków. Występujący w sprawie uczestnicy, jako współwłaściciele dz. ewid. (...) potwierdzili, że granica między spornymi nieruchomościami biegnie po linii łączącej punkty 1, 2, 3, 4. Po dokonaniu oględzin przeprowadzono dowód z opinii geodezyjnej biegłego sądowego J. Ż.. W opinii tej biegły przedstawił umiejscowienie spornego ujęcia wody na gruncie oraz jego położenie względem granic ewidencyjnych nieruchomości na mapie. Opinii tej S. B. zarzucił fałsz twierdząc, że sporny zbiornik znajduje się w innym miejscu na mapie, aniżeli miejsce wskazane przez geodetę. W trakcie rozprawy z dnia 24 stycznia 2012 r. geodeta J. Ż. złożył ustną opinię uzupełniającą, w której wyjaśnił, że granicę ewidencyjną w opinii naniósł na podstawie mapy ewidencyjnej aktualnie obowiązującej. Wskazał również, że przygotowując opinię opierał się także na mapie katastralnej, przy czym granica katastralna w całości pokrywa się w spornym miejscu z granicą ewidencyjną. Wyjaśnił, że przedmiotowy zbiornik umiejscowiony został na mapie na podstawie pomiarów dokonanych w nawiązaniu do punktów osnowy geodezyjnej. Podał, że nie ma możliwości, aby przedmiotowy zbiornik znajdował się na mapie w punkcie wskazanym przez S. B., gdyż taki błąd w pomiarach jest wykluczony. Przy skali mapy 1:2000 błąd dopuszczalny geodezyjnie wynosi 60 cm, przy czym w terenach leśnych, jak w niniejszej sprawie, błąd ten może być bezpiecznie podwojony do 120 cm. Na podstawie badania dokumentów związanych ze stanem prawnym dz. ewid. (...) geodeta ustalił, że w skład dz. ewid. (...) o pow. 24,04 ha weszła parcela (...), która w dalszym ciągu ujawniona jest w księdze wieczystej KW nr (...), gdzie jako właściciel

figuruje S. B.. Potwierdził jednocześnie, że parcela ta nie znajduje się w miejscu, w którym położony jest sporny zbiornik. W sprawie o rozgraniczenie Sąd przeprowadził między innymi dowody z zeznań świadków zawnioskowanych przez S. B. oraz z przesłuchania wnioskodawcy na okoliczność stanu posiadania spornej nieruchomości. W związku z zawieszeniem tego postępowania postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2012 r. i brakiem wniosku o podjęcie przez upływem roku od tego zawieszenia, prawomocnym postanowieniem z dnia 2 września 2013 r., sygn. akt I Ns 738/10 Sąd Rejonowy w Limanowej umorzył prawomocnie postępowanie w tamtej sprawie.

W takim stanie faktycznym Sąd Rejonowy, przyjmując za podstawę prawną przepis art. 222 §1 kc uwzględnił powództwo tylko w takim zakresie, w jakim na podstawie opinii biegłego geodety w sprawie I Ns 738/10 zostało ustalone, że część budowli stanowiącej fragment betonowych i kamiennych umocnień wzniesiona przez pozwaną Gminę znalazła się na gruncie powoda. Wskazał Sąd, że w tej też części powództwo zostało uznane przez stronę pozwaną, a nie zachodziły przeszkody związania takim uznaniem określone w art. 213 § 2 kpc. W pozostałym zakresie Sąd powództwo oddalił. Wskazał, że powód mimo, że to na nim spoczywał ciężar dowodu, nie wykazał, że jest właścicielem gruntu znajdującego się pod częścią ujęcia wody wzniesionej poza granicami ewidencyjnymi jego dz. ewid. (...) Powód ignorował opinię biegłego w tym zakresie, przedstawiając własną wersję faktów niezgodną z rzeczywistością, przy czym nie udowodnił aby opinia ta była błędna.

Na podstawie art. 333 § 1 pkt 2 kpc nadał Sąd wyrokowi w pkt I rygor natychmiastowej wykonalności. O kosztach orzekł na podstawie art. 100 kpc.

Wyrok ten powód zaskarżył apelacją, podnosząc zarzuty podobne jak przed Sądem I instancji. Twierdził, że Gmina wyrządziła mu krzywdę albowiem cały zbiornik w ramach prowadzonej inwestycji, wykonała bez jego zgody na działce stanowiącej jego własność. Kwestionował apelujący wiarygodność przeprowadzonej opinii twierdząc, że biegły został „przeplacony” przez wójta. Powoływał się na „kręactwo i cygaństwo” Sądu Rejonowego oraz strony pozwanej.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna.

Wyrok Sądu Rejonowego jest prawidłowy. Nie zachodzą uchybienia, które Sąd Okręgowy bierze pod uwagę z urzędu, a których skutkiem byłyby nieważność postępowania – art. 378 § 1 kpc.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i przyjmuje je za własne. W ich świetle za prawidłową ocenić trzeba także dokonaną przez Sąd Rejonowy kwalifikację prawną prowadzącą do przyjęcia, że powództwo zasługuje na uwzględnienie tylko w takiej części, w jakiej zostało uznane przez stronę pozwaną.

Zważenia wymaga, że obowiązująca w polskim systemie prawnym procedura cywilna opiera się na tzw. zasadzie kontrydiktoryjności. Znajduje ona unormowanie w art. 232 kpc, który to stanowi, że strony obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Taki obowiązek dowodzenia przez stronę stanowi regułę, od której odstępstwa polegające na możliwości dopuszczenia przez Sąd dowodu z urzędu mogą mieć miejsce jedynie w wyjątkowych przypadkach. Odpowiednikiem przytoczonego przepisu na gruncie prawa materialnego jest powołany przez Sąd przepis art. 6 kc.

Wskazany obowiązek dowodzenia na gruncie niniejszej sprawy przekładał się na konieczność udowodnienia przez apelującego, że ujęcie wody wykonane przez stronę pozwaną znajduje się w całości na jego dz. ewid. nr (...). Powództwo, z jakim apelujący wystąpił zgodnie z art. 222 § 1 kc wymagało bowiem wykazania w pierwszej kolejności, że w stosunku do przedmiotu sporu (działki, której żądał wydania) legitymuje się on prawem własności.

Jak zasadnie zwrócił uwagę Sąd Rejonowy za niewystarczające ocenić tu trzeba same twierdzenia apelującego. Choć obowiązujący model procedury cywilnej nie opiera się na tzw. legalnej teorii dowodowej i nie różnicuje wartości dowodów w zależności od tego, od jakiego źródła dowodowego one pochodzą, stwierdzić trzeba, że kwestia własności

nieruchomości i związana z nią ściśle kwestia umiejscowienia w terenie budowli ujęcia wody wymagała ustaleń geodezyjnych. Tego typu okoliczności odnoszą się natomiast do wiedzy specjalnej i zgodnie z art. 278 § 1 kpc wymagają zasięgnięcia opinii biegłego. Tylko osoba powołana przez Sąd, dysponująca takimi specjalistycznymi informacjami może stanowić źródło informacji konieczne dla dokonania ustaleń faktycznych w omawianym zakresie dających następnie podstawę do zastosowania konkretnych przepisów prawa. Opinie biegłego nie może zastąpić żaden inny dowód w sprawie. Sąd, nawet jeśli sam dysponuje informacjami wymagającymi wiadomości specjalnych, nie może na takiej wiedzy poprzestać i pominąć dowodu z opinii biegłego.

Powyższy wymóg ma między innymi takie znaczenie, że w sytuacji gdy w sprawie został przeprowadzony dowód z opinii biegłego, a strona się z nim nie zgadza, to dla wykazania swych twierdzeń obowiązana jest wnieść o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego danej specjalności.

W niniejszej sprawie, jak wskazał Sąd Rejonowy, dopuszczono dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy I Ns 738/10, a w tym w szczególności dowód z opinii geodezyjnej J. Ż. z dnia 11 sierpnia 2011 r., w której to opinii biegły przedstawił umiejscowienie spornego ujęcia wody na gruncie oraz jego położenie względem granic ewidencyjnych. Apelujący w tamtej sprawie stawiał co prawda do przedmiotowej opinii zarzuty, twierdząc, że zbiornik znajduje się w innym miejscu na mapie aniżeli miejsce wskazane przez geodetę. Biegły na rozprawie w dniu 24 stycznia 2012 r. do zarzutów tych się jednak ustosunkował, składając ustną opinię uzupełniającą. W opinii tej stanowisko swe podtrzymał, twierdząc, że granice ewidencyjne w opinii naniósł na podstawie mapy ewidencyjnej aktualnie obowiązującej. Wskazał również, że przygotowując opinię opierał się również na mapie katastralnej, przy czym granica katastralna w całości pokrywa się w spornym miejscu z granicą ewidencyjną. Wyjaśnił, że przedmiotowy zbiornik umiejscowiony został na mapie na podstawie pomiarów dokonanych w nawiązaniu do punktów osnowy geodezyjnej. Podał, że nie ma możliwości, aby przedmiotowy zbiornik znajdował się w takim miejscu na jaki wskazywał S. B., gdyż tak istotny błąd w pomiarach jest wykluczony.

Wobec takiego kategorycznego stanowiska biegłego dla wykazania sprzecznych z nim twierdzeń apelującego, na jakie powołuje się on również w apelacji koniecznym było złożenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego. Apelujący jednak wniosku takiego nie składał. Na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku (k. 260 - protokół z rozprawy z dnia 9 maja 2014 r.), oświadczył, że podtrzymuje swoje oświadczenie z rozprawy z dnia 11 maja 2010 r., a w którym to jednoznacznie sprzeciwił się dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego geodety, twierdząc, że jego zdaniem powołanie takiego dowodu „nie jest potrzebne”. Podkreślenia wymaga, że Sąd na tej rozprawie zgodnie z art. 5 kc pouczył apelującego, że przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na wskazywane przez apelującego okoliczności jest konieczne, a same jego twierdzenia w tym zakresie są niewystarczające.

Wobec wskazanego stanowiska apelującego, Sąd prawidłowo oparł się na opinii biegłego J. Ż., przyjmując że roszczenie objęte pozwem co do przedmiotu sporu zostało wykazane tylko częściowo. Żadnych skutków wobec przedstawionej regulacji prawnej w zakresie dowodzenia nie mogą wywołać twierdzenia apelującego o stronniczości sądu, czy też „kłamliwości biegłego”. Zarzuty te opierają się wyłącznie na subiektywnych przekonaniach apelującego. Apelujący jak zostało to przesądzone swe stanowisko mógłby przeforsować jedynie w oparciu o dowód z opinii innego biegłego, a o którego to przeprowadzenie ostatecznie nie wniósł.

Z tych wszystkich przyczyn apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu, o czym orzeczono jak w sentencji na zasadzie art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na zasadzie art. 98 § 1 kpc w zw. z § 10 ust. 2 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Z 2002 r., nr 163, poz. 1348).

(...)

(...)